

Sygn. akt I AGa 5/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 września 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Dariusz Małkiński (spr.)
Sędziowie	:	SA Bogusław Dobrowolski SA Bogusław Suter
Protokolant	:	Małgorzata Sakowicz - Pasko

po rozpoznaniu w dniu 20 września 2019 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa(...) **w W.**

przeciwko (...) **w Ł.**

o stwierdzenie nieważności i uchylenie uchwał

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku

z dnia 26 października 2018 r. sygn. akt VII GC 164/18

I. **oddala obie apelacje;**

II. **znosi między stronami koszty postępowania odwoławczego.**

(...)

Sygn. akt: I A Ga 5/19

UZASADNIENIE

Powód: (...) w W. w pozwie skierowanym przeciwko (...)w Ł. wniósł o stwierdzenie nieważności uchwał Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia akcjonariuszy pozwanej Spółki z dnia 11 maja 2018 roku o nr. (...) w sprawie powołania członków Rady Nadzorczej, w całości.

Powód wnosił także o uchylenie uchwał Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia (...)w Ł. z dnia 11 maja 2018 roku, tj.: uchwały nr (...) w sprawie przeznaczenia zysku netto (...)za rok obrotowy 2017 w całości, ewentualnie w części ponad

kwotę ustaloną przez biegłego sądowego w opinii sporządzonej stosownie do żądania zawartego w punkcie 10 petitum oraz uchwał: nr (...) w sprawie powołania członka Rady Nadzorczej- w całości, jako sprzecznych z dobrymi obyczajami i godzących w interes Spółki i powoda oraz mających na celu pokrzywdzenie akcjonariuszy Spółki, w szczególności powoda. Jednocześnie powód domagał się zasądzenia kosztów procesu.

W odpowiedzi na pozew pozwany wnosił o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 26 października 2018 roku, zapadłym w sprawie o sygn. akt: VII GC 164/18, Sąd Okręgowy w Białymstoku w punkcie I stwierdził nieważność uchwały nr (...) Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia (...) w Ł. z dnia 11 maja 2018 roku w sprawie powołania członka Rady Nadzorczej P. T. oraz uchwały nr (...) Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia (...) w Ł. z dnia 11 maja 2018 roku w sprawie powołania członka Rady Nadzorczej A. C., w punkcie II oddalił powództwo w pozostałym zakresie, w punkcie III zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 5.080 zł zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 1.080 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, w punkcie IV nakazał zwrócić ze Skarbu Państwa (kasy Sądu Okręgowego w Białymstoku) powodowi kwotę 5.800 zł, zaś pozwanemu kwotę 800 zł tytułem niewykorzystanych zaliczek na wydatki w sprawie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

(...) zwołało na dzień 11 maja 2018 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie tej Spółki.

W porządku obrad przewidziano: 1) otwarcie Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia, 2) wybór Przewodniczącego Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia, 3) stwierdzenie prawidłowości zwołania Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia oraz jego zdolności do podejmowania uchwał, 4) wybór trzyosobowej Komisji Skrutacyjnej, 5) podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia porządku obrad, 6) rozpatrzenie i zatwierdzenie przez podjęcie uchwał dotyczących: sprawozdania finansowego Spółki za rok obrotowy 2017, sprawozdania z działalności Rady Nadzorczej Spółki za rok obrotowy 2017, skonsolidowanego sprawozdania finansowego (...) za rok obrotowy 2017, sprawozdania z działalności (...) za rok obrotowy 2017 (uwzględniającego ujawnienia wymagane dla Sprawozdania Zarządu z działalności ww. okresie), sprawozdania Rady Nadzorczej z oceny jednostkowego sprawozdania finansowego Spółki i skonsolidowanego sprawozdania (...) za rok 2017 oraz sprawozdania Zarządu z działalności (...) i (...) S.A. za rok 2017, przeznaczenia zysku netto za rok obrotowy 2017, 7) podjęcie uchwał w sprawach: udzielenia absolutorium członkom zarządu Spółki z wykonania obowiązków za rok obrotowy 2017; udzielenia absolutorium członkom Rady Nadzorczej Spółki z wykonania obowiązków za rok obrotowy 2017, odwołania członków Rady Nadzorczej, powołania członków Rady Nadzorczej, zmiany art. 7.1 Statutu Spółki poprzez rozszerzenie przedmiotu działalności Spółki oraz dostosowanie go do wymogów Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności z dnia 24 grudnia 2007 roku oraz dodania art. 7.3 Statutu Spółki, zmiany art. 8 i skreśleniu 8a Statutu Spółki, o upoważnieniu Rady Nadzorczej do przyjęcia tekstu jednolitego statutu Spółki, 8) zamknięcie obrad.

Podczas Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia podjęto 35 uchwał.

Zgodnie z treścią uchwały nr (...) (...) postanowiło zysk za rok obrotowy 2017 w kwocie 12.319.022,01 zł przenieść na kapitał rezerwowy – fundusz inwestycyjny. Akcjonariusz mniejszościowy spółki (...), (...) w W. głosował za pośrednictwem swojego pełnomocnika przeciwko podjęciu tej uchwały. Przeciwno był także akcjonariusz (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Następnie wymienieni akcjonariusze zażądali zaprotokołowania sprzeciwu w stosunku do uchwały.

Uchwałą nr (...) (...) powołało na członka Rady Nadzorczej P. T.. Akcjonariusz mniejszościowy spółki (...), (...) głosował za pośrednictwem swojego pełnomocnika przeciwko podjęciu tej uchwały. W następnej kolejności akcjonariusz zażądał zaprotokołowania sprzeciwu.

Uchwałą nr (...) (...) powołało na członka Rady Nadzorczej A. C.. Akcjonariusz mniejszościowy spółki (...), (...) głosował za pośrednictwem swojego pełnomocnika przeciwko podjęciu tej uchwały. W następnej kolejności akcjonariusz zażądał zaprotokołowania sprzeciwu.

Sytuacja finansowa spółki (...) jest bardzo dobra, od lat notuje ona znaczne zyski.

Od roku 2012 spółka (...) wypracowany zysk przeznaczala na kapitał zapasowy i rezerwy, zaś dywidendy nie są wypłacane.

W dniu 19 kwietnia 2018 roku akcjonariusz mniejszościowy spółki (...) – (...) złożył wniosek o umieszczenie w porządku obrad najbliższego Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki zwołanego na dzień 11 maja 2018 roku po punkcie 8 porządku obrad: 1) podjęcie uchwały przez Walne Zgromadzenie w sprawie określenia liczby członków Rady Nadzorczej Spółki, 2) podjęcie uchwał o powołaniu członków Rady Nadzorczej w drodze głosowania oddzielnymi grupami, 3) podjęcie uchwał w sprawie ustalenia wysokości osobnego wynagrodzenia należnego członkom Rady Nadzorczej Spółki delegowanym do stałego indywidualnego wykonywania czynności nadzorczych.

Wniosek został uwzględniony w porządku obrad Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia, zwołanego na dzień 24 kwietnia 2018 roku.

(...) jest spółką rozwojową, nastawioną na inwestowanie w nowe zadania i rozbudowę. Na realizację powyższych celów przeznaczany jest wypracowany zysk.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy wskazał, iż (...) w W. posiadał legitymację do zaskarżenia uchwały zgromadzenia akcjonariuszy, wynikającą z pkt 2) art. 422 § 2 k.s.h. Powód głosował za pośrednictwem swojego pełnomocnika przeciwko wszystkim uchwałom, a po ich powzięciu zażądał zaprotokołowania sprzeciwu.

Zgodnie z art. 425 § 1 k.s.h. osobom lub organom spółki wymienionym w art. 422 § 2 przysługuje prawo do wytoczenia przeciwko spółce powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały walnego zgromadzenia sprzecznej z ustawą. Przepisu art. 189 k.p.c. nie stosuje się.

Sąd zauważył, że sprzeczność z ustawą oznacza niezgodność uchwały z konkretnym przepisem prawa. Zauważył, że powód przywołał treść art. 401 § 1 k.s.h., który stanowi, że akcjonariusz lub akcjonariusze reprezentujący co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego mogą żądać umieszczenia określonych spraw w porządku obrad najbliższego walnego zgromadzenia. Żądanie powinno zostać zgłoszone zarządowi nie później niż na czternaście dni przed wyznaczonym terminem zgromadzenia. W spółce publicznej termin ten wynosi dwadzieścia jeden dni. Żądanie powinno zawierać uzasadnienie lub projekt uchwały dotyczącej proponowanego punktu porządku obrad i może zostać złożone w postaci elektronicznej. Z kolei w § 2 tego przepisu wskazane zostało, że zarząd jest obowiązany niezwłocznie, jednak nie później niż na cztery dni przed wyznaczonym terminem walnego zgromadzenia, ogłosić zmiany w porządku obrad, wprowadzone na żądanie akcjonariuszy.

Powód wnioskiem z dnia 19 kwietnia 2018 roku zażądał umieszczenia w porządku obrad najbliższego Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki zwołanego na dzień 11 maja 2018 roku: 1) podjęcia uchwały przez Walne Zgromadzenie w sprawie określenia liczby członków Rady Nadzorczej, 2) podjęcia uchwał o powołaniu członków Rady Nadzorczej w drodze głosowania oddzielnymi grupami, 3) podjęcia uchwał w sprawie ustalenia wysokości osobnego wynagrodzenia należnego członkom Rady Nadzorczej spółki, delegowanym do stałego indywidualnego wykonywania czynności nadzorczych.

Dalej Sąd zauważył, że przepis art. 385 § 3 k.s.h., stanowi, iż na wniosek akcjonariuszy, reprezentujących co najmniej jedną piątą kapitału zakładowego, wybór rady nadzorczej powinien być dokonany przez najbliższe walne zgromadzenie w drodze głosowania oddzielnymi grupami, nawet gdy statut przewiduje inny sposób powołania rady nadzorczej. Uregulowany w art. 385 § 3–9 k.s.h. wybór członków rady nadzorczej oddzielnymi grupami ma przede wszystkim na celu ochronę interesów akcjonariuszy mniejszościowych, poprzez umożliwienie im wprowadzenia ich przedstawicieli do rady. Przeprowadzenia takich wyborów może żądać akcjonariusz reprezentujący co najmniej 1/5 (20 %) kapitału zakładowego i to niezależnie od tego, czy powoływanie i odwoływanie członków rady nadzorczej odbywa się na zasadach ustawowych, czy też statut spółki zawiera odmienne regulacje w tym względzie.

Powód zgłosił wniosek, o którym mowa w art. 385 § 3 k.s.h. Mając na uwadze treść tego wniosku, Sąd podkreślił, że powód w sposób jednoznaczny i konkretny wskazał, iż jego postulat odnosi się do Zgromadzenia zwołanego na dzień 11 maja 2018 roku. Nie uznał zatem za słuszne twierdzeń pozwanego wskazujących na to, że wniosek dotyczył najbliższego Walnego Zgromadzenia. Sąd Okręgowy dostrzegł literalne brzmienie przepisu art. 385 § 3 k.s.h., zgodnie z którym w przypadku wniesienia wniosku o głosowanie oddzielnymi grupami, spółka powinna go uwzględnić na najbliższym zgromadzeniu, niemniej zauważył intencje wnioskodawcy, jak i dyspozycję art. 401 § 1 k.s.h., który stanowi, że przedmiotowe żądanie powinno zostać zgłoszone zarządowi nie później, niż na czternaście dni przed wyznaczonym terminem zgromadzenia. Sąd przyznał rację powodowi, iż złożenie wniosku w odniesieniu do zgromadzenia, które odbyło się w dniu 24 kwietnia 2018 r., należałoby uznać za spóźnione. Wniosek bowiem wpłynął na 5 dni przed planowanym walnym zgromadzeniem. Zamierzeniem powoda było zatem postulowanie o przeprowadzenie głosowania oddzielnymi grupami na Zgromadzeniu zwołanym na dzień 11 maja 2018 roku. Stanowisko pozwanego Sąd ocenił jako próbę ułożenia zaistniałych faktów w korzystny dla niego ciąg wydarzeń. Tym samym, zdaniem Sądu Okręgowego, pozwany naraził się na naruszenie art. 385 § 3 k.s.h.

Wobec powyższego Sąd wywiódł, że przeprowadzenie głosowania w trybie zwykłym, w sytuacji gdy postulowano o głosowanie oddzielnymi grupami oraz podjęcie uchwały nr (...) w takiej procedurze, doprowadziło do nieważności tychże uchwał. Pominięcie wniosku powoda o głosowanie oddzielnymi grupami miało wpływ na podjęcie zaskarżonych uchwał. Głosowanie w takim trybie jest instytucją powołaną w celu ochrony akcjonariatu mniejszościowego. Takie głosowanie z pewnością zwiększyłoby szanse mniejszościowych akcjonariuszy do powołania swoich kandydatów do Rady Nadzorczej. Powód był przeciwny wyborowi na członków Rady Nadzorczej osób do niej powołanych. Wprawdzie nie można stwierdzić jednoznacznie czy przedmiotowe uchwały byłyby podjęte, gdyby Spółka uwzględniła wniosek powoda na zgromadzeniu w dniu 11 maja 2018 roku, jednak prawo do głosowania oddzielnymi grupami winno być akcjonariuszom mniejszościowych zapewnione. Spółka powyższego uprawnienia w odniesieniu do analizowanego zgromadzenia nie respektowała, co doprowadziło do uznania spornych uchwał za nieważne.

Odnośnie uchwały nr (...) podjętej w sprawie przeznaczenia zysku netto (...) za rok obrotowy 2017, Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do jej wzruszenia.

Wskazał, że zgodnie z art. 422 § 1 k.s.h. uchwała walnego zgromadzenia sprzeczna ze statutem bądź dobrymi obyczajami i godząca w interes spółki lub mająca na celu pokrzywdzenie akcjonariusza może być zaskarżona w drodze wytoczonego przeciwko spółce powództwa o uchylenie uchwały.

Sąd podkreślił, że przesłanki zawarte w art. 422 § 1 k.s.h. powinny być rozpatrywane w dwóch aspektach tj. czy uchwały zostały podjęte z naruszeniem postanowień spółki lub są sprzeczne z dobrymi obyczajami oraz czy jednocześnie godzą w interes spółki lub mają na celu pokrzywdzenie akcjonariusza. Uchwała taka może być jednocześnie sprzeczna ze statutem i godzić w interes spółki, może też być sprzeczna ze statutem i być skierowana na pokrzywdzenie akcjonariusza. Uchwała może również być jednocześnie sprzeczna z dobrymi obyczajami i ze statutem spółki bądź też być sprzeczna z dobrymi obyczajami i mieć na celu pokrzywdzenie akcjonariusza. Możliwa jest również sytuacja, w której uchwała jest sprzeczna zarówno ze statutem spółki jak i z dobrymi obyczajami i jednocześnie godzi w interes spółki, jak też sytuacja, w której uchwała jest sprzeczna ze statutem spółki i z dobrymi obyczajami i jednocześnie ma na celu pokrzywdzenie akcjonariusza. Wreszcie istnieje możliwość, aby uchwała była sprzeczna ze statutem spółki i z dobrymi obyczajami oraz jednocześnie godziła w interes spółki i była skierowana na pokrzywdzenie akcjonariusza. Dalej Sąd zauważył, że nie wystarczy, aby w danym stanie faktycznym wystąpiła jedna z przesłanek, lecz muszą one wystąpić kumulatywnie (w zestawieniu: sprzeczność z dobrymi obyczajami - godzenie w interes spółki, bądź sprzeczność z dobrymi obyczajami - działanie mające na celu pokrzywdzenie akcjonariuszy). Wywiódł, że powód w sposób błędny utożsamia interes Spółki, z jego własnym. Czym innym jest interes spółki, a czym innym interes jej akcjonariusza. Przepis art. 422 § 1 k.s.h. nie zna pojęcia ochrony interesu akcjonariusza. Nie może być zatem argumentem przemawiającym za uchyleniem uchwały naruszenie interesu powoda.

Przechodząc do merytorycznej oceny zaskarżonej uchwały pod kątem przesłanek wymienionych w art. 422 § 1 k.s.h. Sąd pierwszej instancji wskazał, iż brak jest podstaw do uznania, iż jest ona sprzeczna z dobrymi obyczajami,

godząca w interes spółki, czy, że ma ona na celu pokrzywdzenie akcjonariuszy spółki, w szczególności powoda. Odwołując się orzecznictwa i doktryny wyjaśnił, że dobre obyczaje w rozumieniu art. 422 § 1 k.s.h. to ogólne reguły uczciwości kupieckiej, pojawiające się w związku z prowadzeniem działalności handlowej przez przedsiębiorców. Obowiązują one wszystkich uczestników obrotu handlowego, w tym - spółki akcyjne (przedsiębiorców), jej organy statutowe i samych akcjonariuszy. Sprzeczność uchwały z dobrymi obyczajami występuje wówczas, gdy w obrocie handlowym może być ona uznana za nieetyczną. Chodzi przy tym jednak raczej nie o ocenę z punktu widzenia etyki przeciętnego, uczciwego człowieka, lecz o oceny nastawione na zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania spółki pod względem ekonomicznym. Sąd podkreślił, że Kodeks spółek handlowych nie zawęży pojęcia dobrych obyczajów do norm uczciwości panujących pomiędzy przedsiębiorcami. Pojęcie dobrych obyczajów użyte w treści art. 249 k.s.h. odnosi się nie tylko do uczciwości kupieckiej skierowanej na zewnątrz funkcjonowania spółki (w stosunku do innych uczestników obrotu gospodarczego), ale przede wszystkim do stosunków wewnętrznych w spółce, w tym relacji pomiędzy wspólnikami. Przemawia to zatem za sięgnięciem do kryteriów moralnych obowiązujących nie tylko pomiędzy przedsiębiorcami, ale także panujących w społeczeństwie, w tym ogólnej normy przyzwoitego zachowania. Dobre obyczaje mogą być ponadto rozumiane jako zachowania wpływające pozytywnie na funkcjonowanie spółki i otoczenie gospodarcze, które są z pewnością związane są z przestrzeganiem uczciwości kupieckiej przy prowadzeniu działalności gospodarczej. Określone zachowania mogą mieścić się w granicach prawa i jednocześnie wykraczać poza dobre obyczaje. Chodzi więc tu przede wszystkim o przyzwoite postępowanie, które uwzględnia w odpowiednim stopniu różne interesy służące wszystkim w spółce.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy stwierdził, że sama okoliczność całkowitego przeznaczenia zysku na fundusze zapasowe bądź rezerwowe nie oznacza, że uchwała jest sprzeczna z dobrymi obyczajami. Brak jest także bezwzględnego obowiązku przeznaczania zysku na wypłatę dywidend dla akcjonariuszy.

Gromadzenie środków na kapitale zapasowym i rezerwowym podyktowane jest w głównej mierze konsekwentnym realizowaniem Strategii (...) na lata 2013 – 2018. Zgodnie z powyższym planem pozwana wykonała szereg przedsięwzięć inwestycyjnych. Do zadań zrealizowanych w 2013 roku pozwana zaliczyła: a) modernizację skrzyń zasypowych w suszarni skrobi, b) wykonanie systemu alarmu pożaru w obiektach produkcyjnych i magazynowych, c) zakup wózka platformowego dla służb technicznych, d) wymianę elementów wymiennika ciepła suszarni białka, e) renowację estakady skośnej nawęglania, f) renowację osadników szlamowych, g) zakup i montaż natleniaczy strumienicowych w osadniku piaskowym, h) zakup pomp do ujednorodnienia hydrolizatu, i) zakup pomp na potrzeby działu rafinacji, j) budowę hali namiotowej do magazynowania surowca do przerobu, k) zakup odkurzaczy przemysłowych (2 szt.). Dokonano również zakupów aparatury laboratoryjnej (wagosuszarki, refraktometru, kalorymetru, pHmetru), wyposażenia produkcyjnego (wagi kontrolnej, wideł z systemem ważącym) oraz sprzętu dla służb technicznych (mierników: grubościomierza, niwelatora, dalmierza; elektronarzędzi). Wydatki na inwestycje zrealizowane w 2013 r. wyniosły ok 3,4 miliona zł. W 2014 r. Spółka zrealizowała kolejne inwestycje, w tym projekty takie jak: a) realizacja znacznej części projektu strategicznego „Modernizacja produkcji - etap I”, b) przebudowa kotłowni zakładowej, c) modernizacja rurociągu zrzutowego ścieków na obiekt K.-J., d) podwyższenie emitora stacji kwasu siarkowego, e) wymiana zasobnika miazgi węglowego kotła K-6 na nowy, f) montaż detektora metali na stanowisku napełniania B.-B., g) modernizacja dwóch układów detekcji metali na stanowiskach workowania skrobi, h) budowa placu z kostki typu polbruk do kopcowania ziemniaków, i) usprawnienie wentylacji, j) budowa odcinka obwodowej zakładowej sieci wody do zasilania hydrantów, k) poprawa skuteczności pracy odsiewaczy skrobi, l) rozbudowa systemu alarmu ppoż, m) uruchomienie budowy stacji uzdatniania wody podziemnej, n) zakup aparatury laboratoryjnej, o) wykonanie projektu wykonawczego tras sieci ciepłowniczych instalacji co zasilających budynki maltodekstryny, warsztatu mechanicznego oraz glukozowni i syropiarni. Wydatki na inwestycje zrealizowane w 2014 r. wyniosły ok. 13 milionów zł.

W latach następnych wykonano szereg następujących projektów: a) budowę suszarni skrobi wraz z infrastrukturą towarzyszącą (m.in.: budowa hali produkcyjnej suszarni skrobi, dostawa i montaż instalacji technologicznej do suszenia skrobi, uruchomienie automatu pakującego Integra FD2 wraz z instalacją podania produktu), b) budowę zakładowej stacji uzdatniania wody podziemnej na potrzeby technologiczne i socjalne, c) budowę całorocznej hali

namiotowej do magazynowania surowca do przerobu wyrobów skrobiowych wraz z placem manewrowym, d) budowę budynku do rozładunku big-bagów, e) budowę placu do rozładunku krochmalu odwodnionego, f) modernizację instalacji zasilającej wirówki miazgowe, g) wymianę elementów odsiewaczy skrobi, h) modernizację rurociągów zrzutowych ścieków na obiekt łąkarski oraz zbiornik retencyjny, i) zakup aparatury laboratoryjnej, j) realizację szerokiego zakresu prac remontowo-budowlanych w pomieszczeniach działów produkcyjnych, pomocniczych i magazynach. Wydatki na inwestycje zrealizowane w 2015 r. wyniosły około 14,8 milionów zł.

W 2016 r. Spółka zrealizowała szereg inwestycji, w tym projekty takie jak: a) montaż stacji sprężonego powietrza, b) budowa stacji zmiękczenia wody na potrzeby technologiczne krochmalni, c) montaż stacji pakowania białka ziemniaczanego w worki typu B.-B., d) renowacja rurociągu zrzutowego ścieków technologicznych, e) modernizacja kilku maszyn i urządzeń produkcyjnych, f) modernizacja instalacji odpylania kotłów węglowych. Wydatki na inwestycje zrealizowane w 2016 r. wyniosły prawie 14 milionów zł.

Z kolei w 2017 r. Spółka dokonała: a) montażu kotła gazowego wraz z adaptacją kotłowni i budową instalacji gazowej, b) przebudowy instalacji odpylania spalin z kotła parowego, c) montażu linii paletyzacji worków z wykorzystaniem robotów przemysłowych, d) modernizacji rurociągu zrzutowego ścieków na obiekty łąkarskie, e) modernizacji zakładowej biologicznej oczyszczalni ścieków sanitarnych B., f) modernizacji filtrów próżniowych w Stacji Odwadniania M. Skrobiowego, g) montażu półautomatycznego systemu składowania (...), h) instalacji dekantera (...) w Stacji (...) Wody S., i) modernizacji tarek ziemniaczanych, j) wymiany kolumny grzewczej II stopnia wyparki W., k) montażu instalacji załadunku cystern samochodowych skrobią, l) modernizacji układu sterowania liniami paczkowania skrobi w celu zwiększania dokładności dawkowania produktu, m) zakupu wyposażenia laboratoryjnego, n) zakupu wyposażenia technicznego. Wydatki na inwestycje w 2017 r. wyniosły 13,4 milionów zł. Spółka realizuje także zgodnie ze Strategią inwestycyjną w 2018 r. Dokumentacja koncepcyjna zakłada wykonanie nowych obiektów gospodarki magazynowej oraz części biurowej budynku warsztatów. W zakresie infrastruktury produkcyjnej i magazynowej oraz w zakresie wytwarzania i gospodarowania mediami zaplanowano szereg inwestycji. Realizację polityki akwizycyjnej Spółka ma zamiar kontynuować w najbliższych latach.

Wobec tych okoliczności, które wynikały z przedłożonych dokumentów oraz znalazły potwierdzenie w zeznaniach świadka P. T., Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, iż brak wypłaty dywidendy był usprawiedliwiony. Takie działanie jest konsekwentnie realizowaną polityką firmy, której głównym zamierzeniem jest rozwój. Przeznaczanie zysku na wdrażanie w życie założeń strategii sporządzonej na lata 2013 – 2018 w żaden sposób nie narusza zarówno zasady dobrych obyczajów, jak i interesu Spółki, z pewnością także jej celem nie było pokrzywdzenie akcjonariuszy, w szczególności powoda.

Odwołując się do orzecznictwa, Sąd wyjaśnił następnie, że przez pojęcie „interes spółki” należy rozumieć nie tylko zysk czysto majątkowy, który jest wymierny i policzalny, ale również interes „osobisty”, niemajątkowy – który może być cięższy do uchwycenia (np. renoma, pozycja spółki na rynku). Godzenie w interes spółki należy traktować szeroko i rozpatrywać je również w sferze potencjalnych, przyszłych sytuacji, które mogą dopiero mieć miejsce. Interes spółki bowiem stanowi wypadkową interesów wszystkich grup współników spółki, będących w sensie gospodarczym jej „właścicielami”. Oparcie modelu kształtowania „woli spółki” na zasadzie rządów większości, czerpiącej swoje źródło w regule, kto ryzykuje więcej wnosząc określone składniki majątkowe do spółki, ten w zamian uzyskuje w tej organizacji większą władzę, nie oznacza utożsamiania interesu spółki wyłącznie z interesem współnika większościowego. Interes spółki stanowi kompromis, wypadkową pomiędzy często sprzecznymi ze sobą interesami współników mniejszościowych i większościowych, a jego treść powinna uwzględniać słuszne interesy obu grup współników. Interes spółki wyznaczają więc wszystkie te dążenia i zachowania współników, które zmierzają do osiągnięcia wspólnego celu przyświecającego jej zawiązaniu i określonego w umowie spółki lub w statucie spółki akcyjnej, w którym cel ten jest jego konstytutywnym elementem. Istotą spółki kapitałowej jest zasada prymatu kapitału nad elementem osobowym spółki, a zatem przy ocenie, podejmowaniu uchwał istotne znaczenie winny mieć cele spółki, jej interesy, a nie partykularne interesy współników, które stanowią pochodną realizacji celu spółki, nie zaś cele same w sobie. W przypadku konfliktu interesów, interes spółki jest interesem nadrzędnym. Uchwała godzi w interesy spółki gdy w ujemny sposób wpływa na szeroko pojętą sferę interesów spółki, czy to przez

pomniejszenie jej majątku z korzyścią dla wspólników, czy też uniemożliwienie spółce rozwoju prowadzonego przez nią przedsiębiorstwa na dotychczasowym polu aktywności gospodarczej. Może to mieć miejsce również w przypadku prowadzenia lub zamierzenia prowadzenia przez niektórych wspólników interesów konkurencyjnych wobec spółki, wyeliminowania spółki z określonej branży i wynikającego stąd podjęcia uchwały dla spółki niekorzystnej.

Sąd Okręgowy wskazał, że Spółka nie pomniejszyła swego majątku, lecz wypracowany zysk pozostawiła w funduszu rezerwowym, z zamierzeniem przeznaczenia go na dalsze realizowanie założonych uprzednio celów. Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, iż taka forma polityki pozwanego służy przede wszystkim interesowi gospodarzemu Spółki.

Przechodząc do ostatniej z przesłanek zawartych w art. 422 k.s.h. tj. działania Spółki mającego na celu pokrzywdzenie akcjonariuszy, Sąd podkreślił, że powód przytoczył argumenty tożsame z argumentami odnoszącymi się do pozostałych dwóch przesłanek omówionych powyżej i uznał za zbyteczne powtarzanie tych rozważań. Wskazał jednakże, że pojęcie „pokrzywdzenie akcjonariusza” należy interpretować z uwzględnieniem nie tylko interesów majątkowych akcjonariusza, ale także z uwzględnieniem całego kontekstu funkcjonowania spółki i jej otoczenia gospodarczego, pozycji danego akcjonariusza itp., celu podjęcia danej uchwały i skutków, jakie pociągnie za sobą jej wykonanie. Sąd stwierdził, że zaistniały stan faktyczny zaprzecza, iż celem Spółki było pokrzywdzenie powoda jako akcjonariusza mniejszościowego.

Sąd przywiązał wagę do okoliczności, że powód jest akcjonariuszem pozwanego od IV kwartału 2015 r. Jego prawo do dywidendy nie jest zatem zablokowane od lat, zaś przystępując do Spółki powód winien był zapoznać się z jej strategią, która była już wówczas realizowana. Zdecydowana większość akcjonariuszy zgodna jest natomiast co do wspólnego celu, do którego Spółka dąży oraz co do podejmowanych względem niego decyzji.

Reasumując powyższe, Sąd Okręgowy uznał, iż powód nie wykazał, iż zaistniały przesłanki wynikające z art. 422 k.s.h.

O kosztach procesu Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 100 k.p.c.

Apelacje od powyższego wyroku wniosły obie strony.

Pozwany zaskarżył wyrok w punktach: I i III, zarzucając:

- naruszenie prawa materialnego tj. art. 385 § 3 k.s.h. w zw. z art. 401 § 1 k.s.h. poprzez przyjęcie, że

i) uchwała Walnego Zgromadzenia podjęta w trybie art. 385 § 1 k.s.h. w ramach ogłoszonego zgodnie z prawem i przyjętego przez Walne Zgromadzenie porządku obrad jest sprzeczna z przepisem art. 385 § 3 k.s.h. w sytuacji, gdy zarząd Spółki nie uwzględnił wniosku akcjonariusza mniejszościowego o wybór Rady Nadzorczej w drodze głosowania oddzielnymi grupami oraz

ii) nieumieszczenie w porządku obrad punktu o wyborze Rady Nadzorczej w drodze głosowania oddzielnymi grupami miało wpływ na podjęcie uchwał nr (...)

i w konsekwencji stwierdzenie nieważności uchwały nr (...), a więc naruszenie art. 425 § 1 k.s.h.

W związku z powyższym pozwany wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części poprzez oddalenie powództwa skierowanego w stosunku do uchwał nr (...) w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu za I instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych,

- zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu za II instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Strona powodowa zaskarżyła wyrok w punktach: II i III, zarzucając:

I) naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na wydane rozstrzygnięcie, a mianowicie:

1) art. 328 § 1 k.p.c., polegające na braku odniesienia się przez Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku do twierdzeń i argumentów podnoszonych przez powoda, a dotyczących:

– nieuzasadnionych ekonomicznie działań (...) w Ł. (dalej jako „pozwany” lub Spółka lub (...)), w tym zawierania umów prowadzących do uzyskania korzyści przez niektórych akcjonariuszy Spółki, co stanowi mechanizm obejścia konsekwencji podjęcia przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki w dniu 11 maja 2018 roku uchwały nr (...) w przedmiocie zatrzymania zysku w Spółce (dalej jako „Zaskarżona Uchwała nr (...))”,

– twierdzeń i argumentów w przedmiocie wartości dowodowej dokumentów określających zakres i koszty inwestycji dokonywanych przez Spółkę,

– konieczności badania przez Sąd I instancji, czy zamierzone inwestycje są uzasadnione w kontekście okresu (kumulacji) ich realizacji oraz czy istnieje możliwość ich finansowania z innych źródeł (np. kredyt bankowy), a zatem czy możliwe jest pogodzenie wypłaty dywidendy (co najmniej części zysku) z realizacją planowanych inwestycji, mimo istotności tych kwestii z punktu widzenia rozstrzygnięcia, gdyż mają one znaczenie dla oceny istnienia przesłanek uchylenia Zaskarżonej uchwały nr (...) i prawidłowego ustalenia stanu faktycznego, co uniemożliwia kontrolę instancyjną Zaskarżonego Wyroku a także może prowadzić do wniosku, że Sąd I instancji nie rozpoznał istoty sprawy,

- na wypadek niepodzielenia zarzutu wskazanego w powyższym punkcie i przyjęcia, że zaskarżony wyrok nie uchyła kontroli instancyjnej, powód zarzucił naruszenie:

2) art. 245 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. polegające na dokonaniu przez Sąd I instancji ustaleń faktycznych w zakresie tego, iż (...) jest spółką rozwojową, nastawioną na inwestowanie w nowe zadania i rozbudowę, a na realizację tych celów przeznaczony jest wypracowany zysk, w oparciu wyłącznie o treść dokumentów prywatnych (m.in. „strategia grupy (...) Spółka Akcyjna na lata 2013 - 2018” (dalej jako (...)) oraz „(...) Spółki Akcyjnej na rok 2018” (dalej jako (...)), które stanowią dowód jedynie tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie, prowadzące do błędu w ustaleniach faktycznych polegającego na bezpodstawnym przyjęciu, iż (...) jest spółką rozwojową, nastawioną na inwestowanie w nowe zadania i rozbudowę, a na realizację tych celów przeznaczony jest wypracowany zysk, co miało istotny wpływ na wynik sprawy, gdyż stanowiło podstawę do stwierdzenia, iż Zaskarżona Uchwała nr (...) nie jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i nie prowadzi do pokrzywdzenia akcjonariuszy, podczas gdy prawidłowo ustalony stan faktyczny i przyjęcie, iż nie istnieją żadne dokumenty uzasadniające przeznaczanie całego wypracowanego zysku na kapitał zapasowy - fundusz inwestycyjny przesądzałoby istnienie przesłanek uchylenia Zaskarżonej Uchwały nr (...);

3) art. 233 § 1 k.p.c., polegające na dowolnej ocenie dowodu z dokumentu (...), prowadzące do błędu w ustaleniach faktycznych polegającego na błędnym ustaleniu, iż nabywając akcje Spółki Powód znając treść Strategii mógł przewidywać, iż (...) nie będzie wypłacał dywidendy w kolejnych latach, mimo iż z treści Strategii takie wnioski nie wynikają, co miało istotny wpływ na wynik sprawy, gdyż stanowiło podstawę do stwierdzenia, iż przeznaczanie wypracowanego zysku w całości na dywidendę jest uzasadnione i leży w interesie Spółki (nie jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i nie prowadzi do pokrzywdzenia akcjonariuszy), a w konsekwencji że Zaskarżona Uchwała nr (...) nie podlega uchyleniu;

4) art. 236 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 227 k.p.c., polegającego na niewydaniu postanowienia dowodowego określającego fakty podlegające stwierdzeniu i wynikające z dokumentu (...) oraz wybiórczej jedynie analizie tego dokumentu, skutkujących selektywnym wyborem faktów z niego wynikających (wyłącznie w zakresie ustalenia, że (...) jest spółką rozwojową, nastawioną na inwestowanie w nowe zadania i rozbudowę, a na realizację tych celów przeznaczony jest wypracowany zysk, w którym to zakresie Sąd I instancji uznał ten dokument za wiarygodny) i pominięciem faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy,

prowadzące do błędu w ustaleniach faktycznych polegającego na pominięciu, iż (...) zakłada łączne faktyczne wydatki (8.176.800,00 złotych) na niższym poziomie niż wypracowany przez Spółkę zysk za 2017 rok (12.319.000,00 złotych), co miało istotny wpływ na wynik sprawy, gdyż ustalenie, iż poziom planowanych wydatków jest niższy niż wypracowany przez Spółkę zysk determinowałoby konieczność uznania, że Zaskarżona Uchwała jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i prowadzi do pokrzywdzenia akcjonariuszy, a w konsekwencji uchylenia Zaskarżenia Uchwały nr (...) co najmniej w zakresie różnicy pomiędzy kwotami planowanych wydatków i wypracowanego zysku;

5) art. 229 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. polegające na pominięciu faktów, że Spółka jest w bardzo dobrej kondycji finansowej, brak jest zagrożeń bezpośrednich dla działalności Spółki, a także że wypłata dywidendy nie spowoduje sytuacji zagrożenia ekonomicznego Spółki, które to okoliczności nie tylko nie były kwestionowane przez pozwanego w toku postępowania, ale zostały przyznane przez Spółkę na rozprawie w dniu 8 października 2018 roku, jak również faktu, że niektórzy akcjonariusze partycypują w zysku Spółki pomimo podejmowania uchwał o wyłączeniu zysku od dywidendy, której to okoliczności pozwany nie przeczył,

prowadzące do błędu w ustaleniach faktycznych polegającego na pominięciu, iż wypłata dywidendy nie stanowi zagrożenia dla Spółki i jest możliwa do pogodzenia z planami inwestycyjnymi realizowanymi przez (...) oraz pominięciu, że zysk Spółki jest „wyprowadzany” na rzecz wybranych akcjonariuszy, co miało istotny wpływ na wynik sprawy, gdyż ustalenia takie przesądzają, że odmowa wypłaty dywidendy jest nieuzasadniona a zaskarżona uchwała nr (...) jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i prowadzi do pokrzywdzenia akcjonariuszy;

6) art. 233 § 1 k.p.c., polegające na swobodnej, sprzecznej z zasadami doświadczenia życiowego, ocenie dowodu z zeznań świadka P. T., mimo iż świadek ten jest członkiem Rady Nadzorczej Spółki i posiada interes w oddaleniu powództwa Funduszu, oraz pomimo jego częściowo (wewnętrznie i zewnętrznie) sprzecznych zeznań, a w konsekwencji nieuwzględnienie, że świadkowi temu nie można przypisać przymiotu wiarygodności, prowadzące do błędu w ustaleniach faktycznych, polegającego na przyjęciu, że istnieją usprawiedliwione podstawy braku wypłaty wypracowanego zysku, co miało istotny wpływ na wynik sprawy, gdyż zdaniem Sądu I instancji przesądziło, że Zaskarżona Uchwała nr (...) nie narusza dobrych obyczajów, ani nie była podjęta w celu pokrzywdzenia akcjonariuszy;

7) art. 233 § 1 k.p.c., polegające na swobodnej, sprzecznej z treścią dowodu, ocenie dokumentów „Podjęte uchwały w dniu 11 maja 2018 r.” oraz protokołów Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia w latach 2016 i 2017, prowadzące do błędu w ustaleniach faktycznych, polegającego na nieuzasadnionym przyjęciu, iż „zdecydowana większość akcjonariuszy zgodna jest co do wspólnego celu, do którego spółka dąży oraz co do podejmowanych względem niego decyzji”, mimo iż z treści tych dokumentów wynika wniosek przeciwny, a ponadto stanowisko większości akcjonariuszy jest irrelevantne dla istnienia przesłanki pokrzywdzenia powoda, czego wyraz stanowi zaskarżona uchwała nr (...), co miało wpływ na wynik sprawy, gdyż okoliczność ta w ocenie Sądu I instancji przesądzała stwierdzenie, że zaskarżona uchwała nr(...) nie prowadziła do pokrzywdzenia akcjonariusza, gdyż przesłanka ta musi być odnoszona do ogólnej sytuacji akcjonariuszy w Spółce, a nie sytuacji indywidualnego akcjonariusza;

8) art. 227 k.p.c. w zw. z art. 217 § 3 k.p.c. oraz art. 162 k.p.c., polegające na oddaleniu wniosków dowodowych powoda o przeprowadzenie dowodów z opinii prywatnej sporządzonej przez (...) sp. z o.o. (...) sp. k. z siedzibą w W. (dalej jako (...)) oraz przesłuchania świadków D. K. i T. S. jako nieistotnych, mimo że dowody te zmierzały do wykazania m.in., iż Spółka posiada środki na wypłatę dywidendy, wypłata dywidendy nie uniemożliwiłaby realizacji tzw. programu motywacyjnego i premiewego, a Spółka podejmuje nieuzasadnione gospodarczo działania, które jednocześnie stanowią mechanizm obejścia konsekwencji podjęcia zaskarżonej uchwały nr (...) w przedmiocie zatrzymania zysku w Spółce (w zakresie w jakim faktycznie dochodzi równocześnie do przekazywania środków finansowych niektórym akcjonariuszom),

co miało istotny wpływ na wynik sprawy, gdyż okoliczność ta ma znaczenie z punktu widzenia oceny przesłanek zgodności z dobrymi obyczajami i pokrzywdzenia akcjonariusza, przy czym wskazać należy, że Sąd I instancji z jednej strony oddalił wnioski dowodowe powoda, a z drugiej uznał, że „w niniejszej sprawie powód nie dowiódł swoich racji”;

9) art. 227 k.p.c. w zw. z art. 217 § 3 k.p.c. i art. 278 § 1 k.p.c. oraz art. 162 k.p.c., polegające na oddaleniu wniosku dowodowego powoda o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu ekonomiki przedsiębiorstw jako nieistotnego, mimo że dowód ten zmierzał do wykazania, że sytuacja finansowa Spółki i sytuacja makroekonomiczna pozwalają na wypłatę dywidendy, a równocześnie że wypłata dywidendy możliwa jest do pogodzenia z (rzekomymi) potrzebami inwestycyjnymi Spółki, a tym samym był kluczowy z punktu widzenia oceny istnienia podstaw do uchylecia zaskarżonej uchwały nr (...), przy czym rozstrzygnięcie kwestii objętych przedmiotowym wnioskiem dowodowym wymagało wiadomości specjalnych, podczas gdy Sąd I instancji dokonał niedopuszczalnej samodzielnej oceny tych wymagających wiadomości specjalnych kwestii, co miało istotny wpływ na wynik sprawy, gdyż doprowadziło do oddalenia powództwa o uchylecie zaskarżonej uchwały nr (...), przy czym że Sąd I instancji z jednej strony oddalił wniosek dowodowy powoda, a z drugiej uznał, że „w niniejszej sprawie powód nie dowiódł swoich racji”,

II) naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie:

10) art. 6 k.c. w zw. z art. 422 § 1 k.s.h. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i nieobciążenie pozwanego ciężarem dowodu, iż planowane (uzasadnione) inwestycje są niemożliwe do pogodzenia z wypłatą zysku w formie dywidendy, mimo że to Spółka podnosiła tę okoliczność w ramach podjętej w sprawie obrony, co prowadziło do tego, że pozwany nie poniósł negatywnych skutków procesowych nieudowodnienia przedmiotowego faktu;

11) art. 422 § 1 i 2 k.s.h. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na wadliwym przyjęciu, że zaskarżona uchwała nr (...) jest zgodna z dobrymi obyczajami i nie ma na celu pokrzywdzenia powoda, mimo iż Spółka pozostaje w dobrej kondycji finansowej (co potwierdzają wszystkie kluczowe wskaźniki ekonomiczne) i nie istnieją okoliczności uzasadniające zatrzymanie zysku w Spółce, co zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem stanowi podstawy dla uznania, że uchwała wyłączająca zysk od dywidendy jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i ma na celu pokrzywdzenia akcjonariusza, a w konsekwencji determinuje konieczność uchylecia takiej uchwały.

Podnosząc powyższe zarzuty, powód wniósł o:

1) zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa - w ten sposób, że Sąd uchyli zaskarżoną uchwałę nr (...) ewentualnie

2) uwzględnienie niniejszej apelacji oraz o uchylecie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania przez Sąd I instancji;

w każdym wypadku zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych, za obie instancje.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacje obu stron skarżących nie zasługiwały na uwzględnienie.

Odnosząc się na wstępie do apelacji pozwanego, w której formułuje on m.in. zarzut obrazy art. 385 § 1 k.s.h. i wskazuje, że zarząd Spółki nie uwzględnił wniosku akcjonariusza mniejszościowego o wybór Rady Nadzorczej w drodze głosowania oddzielnymi grupami, co samo w sobie ma przemawiać za uznaniem uchwał nr (...) za zgodne z prawem, należy podkreślić, że wniosek uprawnionych akcjonariuszy (akcjonariusza) obliguje zarząd do umieszczenia w porządku obrad zwoływanego najbliższego walnego zgromadzenia punktu dotyczącego wyboru członków rady nadzorczej w drodze głosowania oddzielnymi grupami. Walne zgromadzenie jest wówczas zobowiązane do przeprowadzenia takiego wyboru, ponieważ art. 385 § 3–9 k.s.h. ma charakter normy bezwzględnie obowiązującej (por. wyrok S.A. w Lublinie z 30 maja 2012 roku, I A Ca 202/12, Legalis). W tych warunkach rozważania apelacji pozwanego dotyczące powyższych kwestii, niezależnie od tego, czy dotyczą decyzji zarządu Spółki czy też samego Zgromadzenia, nie mogą wpłynąć na treść końcowego rozstrzygnięcia, w sytuacji, gdy wniosek powoda wypełniał wszelkie wymagania stawiane przez prawo i winien zostać uwzględniony.

W drugim z zarzutów swojej apelacji pozwany powołuje się na naruszenie art. 425 § 1 k.s.h. poprzez przyjęcie przez Sąd I instancji, że niemieszczenie w porządku obrad punktu o wyborze Rady Nadzorczej w drodze głosowania oddzielnymi grupami miało wpływ na podjęcie uchwał nr (...). W tym miejscu przypomnieć należy, że w dniu Zgromadzenia (11.05.2018 r.) udział powoda w ogólnej liczbie głosów wynosił 24,11 %, zaś uchwały nr (...) zostały przyjęte stosunkiem 49.865.192 głosów ważnych „za” do 22.908.318 ważnych głosów „przeciw” (pierwsza uchwała) i 51.892.164 głosów ważnych „za” do 22.908.318 ważnych głosów „przeciw” (druga uchwała)(zob. k. 59 i 60), co pozornie świadczy o przewadze głosów „za” nawet przy głosowaniu w dwóch grupach, kiedy doszłoby do podziału głosujących „za” (głosy powoda stanowiłyby w takiej sytuacji jedną grupę). Takiej kalkulacji sprzeciwia się jednak znacząca liczba głosów wstrzymujących się. Wyniosła ona w pierwszym przypadku 6.321.467, zaś w drugim 4.294.495. Aktywny udział w głosowaniu gremium „wstrzymującego się” w grupie powoda mógł niewątpliwie zmienić wynik głosowania w tej grupie.

Oczywiście nie jest pewnym, czy wszystkie głosy niezdecydowane zagłosowałyby w grupie powoda za jego kandydatem, ale z drugiej strony trudno przyjąć, że poparłyby kandydata akcjonariusza większościowego, skoro nie chciały tego uczynić w głosowaniu bez podziału na grupy. Wstrzymanie się od głosu w sytuacji, gdy kapitał większościowy decyduje o wyniku głosowania, świadczy raczej o tym, że wstrzymujący się od głosu są oponentami udziałowca większościowego. Takie założenie wskazuje, że analizowane naruszenie normy art. 385 § 3 k.s.h. mogło mieć wpływ na wynik głosowanie w kwestii obsadzenia wakatów w R.N. pozwanego.

Przechodząc do omówienia zarzutów apelacji powoda, wskazujących na obrazę art. 227, 229, 233 § 1, 236, 245 i 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. i art. 422 § 1 k.s.h. w kontekście przyjęcia, że zaskarżona uchwała nr (...)nie jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i nie zmierza do pokrzywdzenia powoda jako akcjonariusza mniejszościowego Spółki, należy na wstępie zauważyć, że kwestia zgodności (...) na lata 2013- 2018 (dalej: (...)) z interesami akcjonariuszy jak i samej Spółki, a także, czy podejmowane na jej podstawie kolejne uchwały o przeznaczeniu zysku za dany rok obrotowy na kapitał inwestycyjny mogą być ocenione jako naruszające dobre obyczaje i zmierzające do pokrzywdzenia skarżących akcjonariuszy, były już kilka razy (ze skutkiem niekorzystnym dla skarżących) przedmiotem analizy Sądów obu instancji (incydentalnie także Sądu Najwyższego). W kolejnych latach zapadały już więc ustalenia i wyroki niepodważające co do zasady zgodności ww. Strategii z interesem Spółki i jej właścicieli. Także w ostatniej, podobnej sprawie (I A Ga 124/18), dotyczącej zysku za rok 2016, stwierdzono, że gromadzenie środków na kapitale zapasowym i rezerwowym Spółki podyktowane jest w głównej mierze konsekwentnym realizowaniem Strategii (...) na lata 2013 – 2018 (por. k. 2007). Zdaniem Sądu, okoliczności te udowodnione zostały dowodami w postaci szeregu, uznanych za wiarygodne, dokumentów, w szczególności sprawozdaniami finansowymi za lata 2014- 2016 (k. 2006v.). Reasumując, nie sposób więc zakładać, że dotychczasowa praktyka finansowania z zysku rozwoju oraz ekspansji pozwanej Spółki i całej jej(...) była nieuczciwa, czy też przynosiła skutki niesłużące interesowi akcjonariuszy lub jej samej.

W tych warunkach podjęcie w przedostatnim roku obowiązywania Strategii uchwały stanowiącej kontynuację dotychczasowej praktyki, której efektywność nie została dotychczas podważona i przynosiła Spółce oraz jej właścicielom określone (choć nierealizowane w formie dywidendy) profity, należy ocenić jako posunięcie racjonalne. Materiały zgromadzone w niniejszej sprawie na etapie postępowania odwoławczego także nie przeczą powyższemu założeniu. Ze sprawozdania finansowego pozwanego za rok 2018 (koperta, k. 1180) wynika, że wszystkie podstawowe parametry finansowe Spółki, takie jak: przychody, zysk netto, przepływy pieniężne, aktywa, czy chociażby wartość akcji, uległy zwiększeniu w stosunku do roku ubiegłego (2017- zob. k. 3 sprawozdania). W świetle tych danych wartość akcji wzrosła przez rok z 1,46 zł do 1,65 zł (o 21 gr), zaś zysk na jedną akcję z 0,13 zł do 0,18 zł. Przejęciu zysku z 2017 r. w wysokości 13 groszy na akcję, które powód ocenia jako krzywdzące go, znalazło więc, przynajmniej pośrednio, pod koniec roku odzwierciedlenie we wzroście ceny akcji o 21 groszy.

Wpływ na ocenę omawianych kwestii ma także charakter zaangażowanego przez powoda w akcje pozwanego kapitału, powiązany z przedmiotem jego działalności jako funduszu inwestycyjnego. Niewątpliwie bowiem nadrzędnym celem powoda jest pomnażanie powierzonego mu kapitału, zaś długofalowe założenia funkcjonowania podmiotów, w

których własności powód uczestniczy, są dla niego drugorzędne. Nośnikiem zwrotu zaangażowanego kapitału są dla powoda m.in. rosnące ceny akcji, które może on zbyć w dowolnym, wybranym przez siebie momencie. Stopa wzrostu ceny akcji jest więc w jego przypadku substytutem zysku.

Powód rozpoczął nabywanie akcji pozwanego w IV kwartale 2015 roku, a więc po zrealizowaniu Strategii w połowie, kiedy szereg przedsięwzięć inwestycyjnych pozwanego było zainicjowanych, ale niezakończonych. Przy oczywistym przyjęciu, że powód, jako podmiot profesjonalny, inwestując w akcje pozwanego, miał tego świadomość i mógł liczyć się z wysokim prawdopodobieństwem realizacji dotychczasowej polityki inwestycyjnej tego ostatniego, należy przyjąć, że skutek w postaci uchwały nr (...), objęty był w przypadku powoda pewną spekulacją i ryzykiem, których następstwa przynajmniej częściowo winny go obciążać.

Ocena na zasadzie art. 422 k.s.h. zasadności pozbawienia akcjonariuszy prawa do nadwyżki bilansowej uwzględnia indywidualny charakter każdego przypadku. Zawsze powinna też analizować istniejący tutaj konflikt między interesem akcjonariusza a potrzebami spółki, zaś pokrzywdzenie tego pierwszego ujmować też w kategoriach etycznych. Na tym tle przyjmuje się od dawna w orzecznictwie i doktrynie, że długofalowe pozbawianie współnika mniejszościowego prawa do dywidendy, odbywające się w interesie właścicieli większościowych, łamie dobre obyczaje (zob. A. Kidyba w : „Kodeks spółek handlowych- Tom II- Komentarz”, 14 wydanie, Warszawa 2017, s. 767- 768 i omówione tam orzeczenia). Zebrane w niniejszej sprawie dowody nie potwierdziły jednak, aby długofalowa polityka inwestycyjna pozwanego, realizowana przy pomocy własnego zysku, odbywała się w interesie kapitału większościowego a krzywdziła powoda jako akcjonariusza mniejszościowego. Zawarta w apelacji powoda teza (k. 1921- 1922), że zysk Spółki jest „wyprowadzany” (jak się wydaje na podstawie skarżonej uchwały nr (...)) na rzecz wybranych akcjonariuszy jest więc gołosłowna.

Trudno też zaakceptować tezę (zob. pkt II.1, tiret trzeci apelacji powoda, k. 1919), że plany inwestycyjne pozwanego powinny zostać sfinansowane ze środków zewnętrznych, w szczególności z kredytów bankowych, skoro środki takie pozyskiwane są odpłatnie, zaś wynikające z tego obciążenia w postaci opłat, odsetek, czy prowizji, zwiększają koszty działalności Spółki i potencjalnie godzą w interesy wszystkich akcjonariuszy. Ze sprawozdania finansowego pozwanego za 2018 rok (k.7) wynika ponadto, że pomimo zachowania dotychczasowego poziomu zadłużenia (wzrost wyniósł zaledwie 126.000 zł), wydatki na spłatę kredytów i pożyczek wzrosły już widocznie z 48.718.000 zł do 52.583.000 zł.

Przechodząc do analizy konkretnych zarzutów dowodowych, Sąd Apelacyjny nie znalazł tutaj także podstaw do uwzględnienia stanowiska apelacji powoda. W szczególności nie sposób zakładać, że Plan Inwestycyjny na rok 2018, a konkretnie zawarte w nim założenie wydatkowania w 2018 roku kwoty 8.176.800 zł, znacząco niższej od przeznaczonego na inwestycje zysku za rok 2017 (12.319.000 zł), może być uznany za dowód niewspółmierności uchwały nr (...) do faktycznych potrzeb inwestycyjnych Spółki, a przez to świadczyć o pokrzywdzeniu akcjonariuszy mniejszościowych. Przede wszystkim zgodzić się należy z pozwanym (vide: odpowiedź na apelację powoda, k. 1992-1993), że zysk w ujęciu bilansowym jest wielkością nieoznaczającą faktycznie dostępnych środków finansowych, które następnie są inwestowane w trakcie kolejnego roku obrotowego.

Nie można również podzielić zastrzeżeń powoda do treści dokumentacji księgowej przedstawionej przez pozwanego a także Strategii i Planu Inwestycyjnego na rok 2018, jako dokumentów prywatnych pochodzących od strony procesu. Przede wszystkim dane sprawozdawcze, na które powołuje się pozwany, zostały wygenerowane nie dla potrzeb niniejszego sporu, ale przede wszystkim w związku z notowaniem pozwanego na giełdzie, gdzie szereg obostrzeń informacyjnych, jak i sama restrykcyjność sprawozdawania sytuacji finansowej Spółki, dają gwarancję wysokiej wiarygodności prezentowanych danych finansowych.

Odnosząc się do oddalenia wniosku powoda o przeprowadzenie dowodu z opinii prywatnej sporządzanej przez (...) sp. z o.o. (...) sp. k. w W., należy, w ślad za licznymi wypowiedziami orzecznicznymi i komentatorskimi, podkreślić, że nie może być traktowana jako dowód w procesie opinia sporządzona na piśmie na polecenie strony i złożona do akt sądowych. Prywatne ekspertyzy opracowane na zlecenie stron należy traktować jako wyjaśnienie stanowiące poparcie,

z uwzględnieniem wiadomości specjalnych, stanowiska stron. (zob. wyroki S.N.: z dnia 12 kwietnia.2002 roku, I CKN 92/00, Legalis oraz z dnia 9 maja 2007 roku, II CSK 77/07, Legalis).

Aprobaty Sądu II instancji nie uzyskały też zastrzeżenia dotyczące wiarygodności dowodowej zeznań P. T., które nie zostały zakwestionowane przez Sąd Okręgowy, ponieważ korelowały z pozostałym materiałem procesowym zebrany w sprawie (por. s. 14 uzasadnienia zaskarżonego wyroku, k. 1888v.). Sąd Okręgowy nie oparł się więc na tych zeznaniach jako dowodzie pierwszoplanowym, ale materiale wspierającym inne, wcześniej omówione dowody. W tych warunkach nie mogły wyrzucić oczekiwanego skutku zgłaszane w apelacji powoda przesłanki świadczące o związkach tego świadka z pozwaną Spółką, którym to związkom, jako okoliczności oczywistej, nie sposób zaprzeczyć.

Sąd Apelacyjny nie znalazł również podstaw do zakwestionowania postanowień wydanych na rozprawie dnia 8 października 2018 roku, w których Sąd I instancji oddalił złożone przez powoda wnioski dowodowe, tym bardziej, że w apelacji tego ostatniego zabrakło, zgłoszonego na zasadzie art. 380 k.p.c., wniosku o skontrolowanie tych orzeczeń. Abstrahując od tej kwestii, podkreślić jednak należy, że powołane w apelacji dowody (opinia biegłego, zeznania świadków: D. K. i T. S.) zmierzały do wykazania, że pozwany posiadał w chwili uchwalenia uchwały nr (...) możliwość wypłaty przynajmniej części dywidendy, ponieważ jest Spółką w dobrej kondycji finansowej, której to okoliczności w istocie strony, jak i Sądy obu instancji nie zaprzeczają. Dobra sytuacja płatnicza pozwanego nie oznacza jednak, że nie zachodzą (omówione wyżej) przesłanki zaksięgowania środków z zysku netto na kapitał inwestycyjny, ponieważ przyjęcie takiego założenia oznaczałoby, że wszystkie spółki notujące zysk w danym roku obrotowym, mają bezwarunkowy obowiązek wypłaty dywidendy, co kłóci się z przepisami obowiązującego prawa (w takich warunkach zbędna byłaby np. regulacja zawarta w art. 347 § 3 k.s.h.).

Niezasadny okazał się również zgłoszony przez powoda zarzut obrazy art. 328 § 2 k.p.c. a uzasadnienie zaskarżonego wyroku zawiera wszystkie niezbędne elementy umożliwiające Sądowi odwoławczemu dokonanie kontroli instancyjnej rozstrzygnięcia. Sąd Okręgowy nie był przy tym zobowiązany do detalicznego roztrząsania wszystkich dowodów zebranych w sprawie, skoro z istoty rzeczy przyjęcie wiarygodności i mocy jednych dowodów, oznacza zakwestionowanie dowodów im przeciwnych.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny oddalił złożone apelacje na zasadzie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego postanowiono w zgodzie z art. 100 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. i § 8 ust. 1 pkt 22 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. 2015.1800 ze zm.), przy założeniu wygranej powoda w 2/3 (uległ on bowiem w zakresie jednej uchwały, na trzy podlegające zaskarżeniu), zaś pozwanego w 1/3. W skład kosztów procesu wchodziły dwie stawki wynagrodzenia pełnomocników i trzy opłaty po 2.000 zł (art. 29 pkt 3 u.ok.s.c.). Sumy kosztów należnych każdej ze stron stosownie do ich wygranych i sumy ich wydatków w tym zakresie były zbliżone, co umożliwiło wzajemne zniesienie kosztów procesu apelacyjnego między stronami.

(...)